

Mreža za afirmaciju radioamaterskog pokreta

NVO MARP – IARU R1 Member Society

Adresa: Ratiševina bb, 85347 Igalo, Montenegro

PIB: 03026850

E-mail: info@marp.org.me Tel: 067 372 273

Datum: 24.10.2018

Broj: 01-2410/18

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

- Za otvoreni konsultativni proces povodom pripreme Predloga Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama -

Bulevar Džordža Vašingtona 56
81000 Podgorica

Poštovani,

Na osnovu dopisa Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost broj 0506-1535/1 od 20.02.2018.godine, NVO „Mreža za afirmaciju radioamaterskog pokreta“ je formirala posebnu Radnu grupu koja je izradila predlog Pravilnika o radio-amaterskim komunikacijama sa pratećim dokumentima i uz pismenu podršku svih članica MARP-a ih dostavila Agenciji pod brojem 01-2502/18.

Nakon što je Agencija 26.09.2018. godine dokumentom broj 0506-7178/1 započela Otvoreni konsultativni proces u vezi sa predlogom Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama, te objavila predlog teksta novog Pravilnika, Radna grupa je isti detaljno obradila i dala svoje primjedbe, sugestije i komentare koje vam dostavljamo u nastavku.

Imajući u vidu našu apsolutnu podršku inicijativi Agencije da se izmjenom Pravilnika unaprijedi radioamaterski pokret u Crnoj Gori, te u želji da usvojeni Pravilnik bude usklađen sa radio-amaterskom praksom, napominjemo da su članovi ove Radne grupe dugogodišnji radio-amateri sa velikim međunarodnim iskustvom koji su u periodu od osamostaljenja Crne Gore i dobijanja 40 prefiksa ostvarili preko 1.000.000 (slovima: milion) radio-amaterskih veza sa teritorije Crne Gore, a što zbirno sa aktivnostima ostalih članica i pojedinaca u MARP-u čini više od 95% svih ostvarenih veza domaćih radio-amatera. Takođe, brojna međunarodna priznanja, svjetski i evropski rekordi, kao i to da MARP od 2010. godine predstavlja domaće radio-amateru u Međunarodnoj radio-amaterskoj uniji (IARU), govori u prilog činjenici da se stavovi ove Radne grupe mogu smatrati referentnim stavom crnogorskih radio-amatera.

PRIMJEDBE I SUGESTIJE

1. Član 4. Tačka 3.

„Klub može dobiti i koristiti pozivni znak samo ukoliko među njegovim članovima ima najmanje pet radioamatera koji imaju položen ispit za radioamateru i od kojih barem jedan ima položen ispit za A klasu.“

Imajući u vidu da je članom 10. stav 1. Zakona o nevladinim organizacijama („Službeni list Crne Gore“ broj 39/11) propisano da nevladino udruženje, a što se odnosi i na osnivanje Kluba,

mogu osnovati najmanje 3 (tri) fizička lica, smatramo neprikladnim uslov od 5 (pet) radio-amatera za dobijanje klupskog pozivnog znaka.

Posebno neprihvatljivo smatramo uslov da Klub u članstvu ima barem jednog operatora A klase jer se time vrši određena diskriminacija. U praksi ne postoji niti jedan razlog da Klub koji u članstvu ima članove A klase ima veće privilegije u odnosu na one koji nemaju takvih članova. Takođe, ovim se diskriminišu i oni Klubovi koje radio-amateri osnivaju primarno radi promocije, rada i takmičenja na višim frekventnim opsezima (VHF/UHF), diskriminišu se Klubovi koji promovišu radio-goniometriju (koji ne moraju imati A klasu) te se ujedno i otežava mogućnost udruživanja radio-amatera u Klubove i širenja radioamaterskog pokreta na područjima Crne Gore gdje trenutno nema radio-amatera ali svakako ima naznaka da bi uskoro moglo da ih bude.

U praksi, klupski znak predstavlja identifikator zajedničkih aktivnosti grupe radio-amatera bez obzira na klasu koju posjeduju jer se aktivnosti uvijek sprovede skladu sa klasom operatora koji u tom momentu vrši komunikaciju uz pomoć radio stanice.

Predlažemo izmjenu ovog člana tako da uslov za dobijanje klupskog pozivnog znaka bude članstvo najmanje 3 (tri) radio-amatera sa važećim Odobrenjem, bez uslova posjedovanja bilo koje posebne klase.

2. Član 4. Tačka 6.

„Jedan radioamater ne može biti član dva ili više klubova istovremeno.“

Iako je jasna namjera da se ovom tačkom precizno odredi koliko koji Klub ima jedinstvenih članova, smatramo da je formulacija neprihvatljiva, a sa pravnog stanovišta vjerovatno i neustavna jer nije moguće zabraniti niti jednom fizičkom licu da bude član više nevladinih udruženja i da učestvuje u njihovom radu, da istima plaća članarinu i sl.

U radio-amaterskoj praksi postoje Klubovi koji se bave tačno određenim radio-amaterskim aktivnostima kao što su npr. takmičenja (eng. contesting), radio-goniometrijom i sl.

U Crnoj Gori postoji konkretan slučaj Sky Contest Club-a koji se već više decenija bavi isključivo takmičenjima, koji je zaslužan za veliki broj svjetskih i evropskih rekorda, i koji svoje aktivnosti sprovodi isključivo u tom pravcu a čiji su članovi ujedno i članovi drugih radio-klubova iz Crne Gore i inostranstva. Sličan primjer van Crne Gore je Bavarian Contest Club iz Njemačke koji je takođe međunarodnog karaktera a u svom člansvu ima i radio-amaterne iz Crne Gore.

U praksi, radio-amater ima svoj „matični“ klub, za koji se sam opredjeljuje, dok svoje aktivnosti ili svoju podršku može pružiti u više njih, po sopstvenoj želji i u skladu sa svojim mogućnostima. Kada je u pitanju članstvo u nekom udruženju klubova, svakom Klubu se članstvo mjeri brojem radio-amatera koji su se odredili da im je taj klub njihov „matični“.

Imajući u vidu gore navedene stavove, smatramo da je ovu tačku potrebno uskladiti na način da se radio-amaterima ne ograničava djelovanje i podrška bilo kom broju Klubova, domaćih ili stranih, već da se za potrebe članstva u udruženjima klubova (radi srazmjerne dodijele broja delegata u Skupštini) uspostavi odrednica „matičnog“ Kluba za koji se svaki radio-amater samostalno opredjeljuje.

3. Član 8. Tačka 1.

„Savez je u obavezi da objavi odgovarajuću literaturu za polaganje Ispita, zajedno sa ispitnim pitanjima koja su u skladu sa programom polaganja za pojedine klase, na svojoj zvaničnoj internet prezentaciji, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.“

Iako se u potpunosti slažemo sa odredbama ovog člana, smatramo da ga je potrebno dopuniti uvođenjem formulacije „baza pitanja“.

U prethodnom periodu Agencija primila više dopisa od strane radio-kluba DigiHAM iz Herceg Novog upravo koja se tiču ispitnih pitanja koja je Savez koristio prilikom organizovanja polaganja Ispita proteklih godina. Prema informacijama sa kojima raspolažemo, a i uvidom u dio ispitnog materijala koji nam je dostupan, od stupanja na snagu trenutno važećeg Pravilnika o radio-amaterskim komunikacijama pa do danas, Savez je koristio jako mali broj različitih pitanja u ispitnim materijalima za polaganje svih klasa radio-amaterskih Ispita. Kao rezultat, došlo se do zaključka da su na gotovo svakom do sada održanom ispitu pitanja bila gotovo identična pa je veoma indikativno da su kandidati čak i za polaganje ispita A klase mogli da se pripreme prostim uvidom u pitanja iz bilo kojeg prethodno održanog Ispita, a čiji je materijal Savez otvoreno distribuirao među svojim članovima.

U radio-amaterskoj praksi, kako u Evropi a tako i šire, organizacije kojima je povjeren posao organizovanja Ispita formiraju „bazu pitanja“ koja je u skladu sa svakom od ustanovljenih klasa za koje kandidati mogu polagati Ispit, ona sadrži veći broj pitanja i odgovora, a takva „baza pitanja“ je uvijek javno dostupna svim radio-amaterima.

Iako se radio-amaterizam svrstava u hobi, identična metodologija upotrebe „baze pitanja“ primjenjuje se i kod polaganja mnogo ozbiljnijih profesionalnih ispita poput teorijskog ispita za komercijalne pilote, teorijskog polaganja ispita za vozače i sl., te smatramo da ovakav vid materijala može samo unaprijediti kvalitet i znanje radio-amatera koji se pripremaju za polaganje Ispita, a Klubovima koji organizuju pripremu kandidata može dodatno omogućiti što pragmatičniji način pripreme za pismeni dio Ispita.

Smatramo da Agencija treba precizno definisati da je Savez dužan formirati „bazu pitanja“, odvojeno po klasama, te da se samo ta pitanja mogu koristiti prilikom pripreme materijala za polaganje Ispita.

4. Član 10. Tačka 1 i 2

„Nakon položenog Ispita za A klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 iz Dodatka 4 ovog pravilnika.“

„Nakon položenog Ispita za N klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 iz Dodatka 5 ovog pravilnika.“

Ove dvije tačke nisu u skladu sa CEPT preporukama koje precizno propisuju da pomenute sertifikate izdaje CEPT administracija predmetne države, a u slučaju Crne Gore to je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Upućujemo vas na ANNEX 1 CEPT preporuke T/R 61-02 na strani 5. koja glasi:

*„1.a A HAREC will be issued **by CEPT administrations** to persons who have passed a national examination for radio amateurs that meets the criteria set out in paragraph 2 below. (The national licences corresponding to such examinations are set out in ANNEX 2:.“*

Takođe, CEPT ERC Report 32 na strani 3 pod tačkom 3.1 glasi:

*„An Amateur Radio Novice Examination Certificate may be issued **by administrations** to persons who have passed a national Novice examination that meets the criteria set out in paragraph 3.2 below.“*

Iz gore navedenih CEPT preporuka jasno je da navedene sertifikati može izdavati isključivo Agencije kao zvanična CEPT administracija u Crnoj Gori.

<https://www.cept.org/cept/cept-administrations-websites>

Preporučujemo da se stavovi koji se odnose na izdavanje HAREC i CEPT početničkog radioamaterskog ispitnog sertifikata prenesu na tačke 4 i 5 kako bi ove sertifikate izdavala Agencija te kako bi ti stavovi bili u potpunosti usklađeni sa CEPT preporukama.

U prilogu ovog dokumenta dostavljamo vam kopiju HAREC sertifikata izdatog u Holandiji iz kog se jasno vidi da je on izdat od strane državne agencije nadležne za telekomunikacije.

5. Član 12. Tačka 1.

„Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC), izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.“

Skrećemo vam pažnju da je u skladu sa preporukama CEPT-a za upotrebu radio-amaterske stanice od strane radio-amatera bez prebivališta u Crnoj Gori, u trajanju ne dužem od tri mjeseca, potrebno da taj radio-amater posjeduje CEPT dozvolu koja je u skladu sa jednom od dvije preporuke koje tako nešto propisuju.

RECOMMENDATION T/R 61-01, ANNEX 1, strana 4, stav 2.2:

ECC/REC/(05)06, ANNEX 1, strana 4, stav 2.2:

*„When transmitting in the visited country the **licence holder** must use his national call sign preceded by the call sign prefix of the visited country as indicated in ANNEX 2: and ANNEX 4: The call sign prefix and the national call sign must be separated by the character “/” (telegraphy) or the word “stroke” (telephony).“*

Sugerišemo promjenu ove tačke i njeno usklađivanje sa CEPT preporukama predloženim tekstom:

„Radio-amater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori na osnovu CEPT radio-amaterske dozvole ili CEPT početničke radio-amaterske dozvole, izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno.“

6. Član 12. (PREDLOG DODATNE TAČKE)

„Radioamateru bez prebivališta u Crnoj Gori koji dolazi iz države koja nije članica CEPT-a a koja primjenjuje ove odredbe, i koji ima radioamatersku dozvolu usklađenu sa T/R 61-01 ili ECC/REC/(05)06, izdatu u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno.“

Obzirom da postoji nekoliko zemalja koje nisu članice CEPT-a ali u potpunosti primjenjuju ove preporuke, te da nosioci CEPT radio-amaterskih dozvola u tim državama mogu bez dodatnih administrativnih procedura upotrebljavati radio-amatersku stanicu do najviše tri mjeseca, smatramo da Agencija može po principu reciprociteta dozvoliti takvim radio-amaterima da upotrebljavaju radioamatersku stanicu u Crnoj Gori.

Kako su u ANNEX 4 preporuka T/R 61-01 i ECC/REC/(05)06 detaljno navedene države i klase nacionalnih dozvola koje su usklađene sa ovim preporukama, smatramo da ne postoji prepreka da se ovakvim radio-amaterima, koji posjeduju navedene dozvole, omogućí upotrebljavanje radioamaterske stanice u Crnoj Gori do najviše tri mjeseca.

Ovakav princip reciprociteta smanjiće administrativnu potrebu da Agencija takvim radioamaterima izdaje posebno Odobrenje za upotrebu radioamaterskih frekvencija, osim za period koji je duži od tri mjeseca.

7. Član 12. Tačka 2.

„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC) izdat u zemlji njegovog prebivališta, može se izdati Odobrenje, koje odgovara njegovoj radioamaterskoj klasi, i na osnovu kojeg može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca. U

zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera.“

Ovim članom nije prepoznata CEPT preporuka **ERC Report 32** koja se odnosi na nosioce **CEPT Novice Radio Amateur Certificate** odnosno početničkog radioamaterskog ispitnog sertifikata, kojima takođe treba biti omogućeno izdavanje Odobrenja za upotrebljavanje radioamaterske stanice u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca.

Na osnovu gore navedenog, ovaj član treba uskladiti sa CEPT preporukama T/R 61-02 i ERC Report 32 i treba da glasi:

„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima sertifikat o položenom harmonizovanom radioamaterkom ispitu (HAREC) ili sertifikat o položenom početničkom radioamaterskom ispitu (ERC Report 32), može se izdati odgovarajuće Odobrenje i CEPT dozvola na osnovu kojih može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca.“

8. Član 13 (PREDLOG DODATNE TAČKE)

„Izuzetno u svrhu eksperimentisanja i tehničkih istraživanja Agencija može izdati posebno Odobrenje za emitovanje snagom većom od propisane Planom namjene, na privremeno korišćenje, ali samo na lokacijama van naseljenih mjesta i gradova, i to za istraživanje odbijanja radio-talasa od objekata u svemiru kao i za potrebe međunarodnih takmičenja. Takva radioamaterska stanica ne smije svojim emitovanjem ometati rad drugih radijskih i televizijskih emitera i ne smije prouzrokovati štetna zračenja za ljude i okolinu.“

Iako je prethodnim Pravilnikom ukinuta ova mogućnost, koja je ranije postojala, smatramo da novi Pravilnik treba dati mogućnost emitovanja veće snage od predviđene Planom namjene, za potrebe tehničkih eksperimenata ili međunarodnih takmičenja koje dozvoljavaju rad sa snagom većom od 1500W.

Jedan od najčešćih eksperimenata koji se sprovode u radioamaterizmu je komunikacija odbijanjem radio-talasa od svemirskih objekata poput Mjeseca, meteora, satelita i sl. Izostavljanjem mogućnosti da Agencija, na poseban zahtjev, izdaje ovakvo Odobrenje spriječila bi se mogućnost za sprovođenjem ovakvih eksperimenata. Prema informacijama kojima raspolažemo, u Crnoj Gori postoji više radio-amatera koji imaju tehničku opremu i koji su zainteresovani za sprovođenje ovakvih eksperimenata, ali kojima je takva vrsta rada onemogućena izostankom pravnog okvira na osnovu kojeg bi im takvo Odobrenje moglo biti izdato za privremenu upotrebu.

9. Član 14. Tačka 4.

1	4O{0}{A..Z}	Savez
2	4O{0}{AA..ZZ}	Radioamater klase A, Klub, udruženje klubova
3	4O{0}{AAA.ZZZ}	Klub, udruženje klubova

...

Osnovna primjedba na ovu tačku odnosi se na alociranje pozivnih znakova koji u promjenjivom dijelu počinju sa brojem 0 (nula), obzirom da su ti znaci gotovo uvijek specijalnog karaktera. Protivimo se klasifikaciji po kojoj bi jednoslovni pozivni znaci sa početnim brojem 0 (nula) pripali Savezu jer osim što nije prikladno da se najviši državni resurs u radio-amaterizmu unaprijed dodjeljuje bilo kojoj organizaciji, ne vidimo razlog zbog kojeg bi Savez polagao pravo na 26 jednoslovnih znakova sa najvišim radio-amaterskim prefiksom jedne države.

U prethodnom periodu Savez je za ovakvu klasifikaciju znakova držao stanovište da ti znaci pripadaju isključivo njima te da se ti znaci ne mogu dodijeliti bilo kojem drugom fizičkom licu, Klubu ili udruženju.

Skrećemo vam pažnju da su pozivni znaci sa početnim brojem 0 (nula) u praksi najčešće koriste za promociju manifestacija, za potrebe takmičenja ili za neke druge posebne događaje, te da su oni gotovo uvijek privremenog trajanja – takvi znaci mogu biti izdati bilo kojem radio-amateru, Klubu ili udruženju koji je za takav znak zainteresovan ukoliko postoji opravdani razlog za njegovo izdavanje.

Takođe, prema predloženoj klasifikaciji proizilazi da pozivni znak sa početnim brojem 0 (nula) u svim drugim kategorijama (dvoslovni i troslovni) ne može biti dodijeljen radio-amateru klase N ili E. Protivimo se ovakvoj raspodjeli iz razloga što smatramo da pristup ovim specijalnim znacima treba da imaju apsolutno svi pojedinci i udruženja, na privremeno korišćenje, ukoliko u svom zahtjevu adekvatno obrazlože razloge zbog kojih se baš takav znak traži na privremeno korišćenje.

Jedan od najčešćih primjera u praksi je dodijeljivanje ovakvih specijalnih znakova, kao dodatni privremeni znak, onim radio-amaterima koji se aktivno bave radio-amaterskim takmičenjima – takvi radio-amateri zadržavaju svoj stalni pozivni znak, dok ovako izdat specijalni znak koriste isključivo za učešće na takmičenjima a obnavljaju ih jednom godišnje – ili na neki drugi period u kome treba da opravdaju izdavanje takvog znaka.

Takođe, smatramo da predložena klasifikacija troslovnih znakova (tri slova u sufiksu) sa početnim brojem 0 (nula) treba da služi isključivo kao preporuka jer bi obavezna primjena ove tabele dovelo do situacije da npr. troslovni znak koji počinje sa slovom L može biti izdat isključivo za potrebe Lokalnih repetitora čime se samo u ovom slučaju za to rezerviše više od 600 znakova koji nikada neće moći biti korišteni u druge svrhe.

Predlažemo da se ova tačka Pravilnika uskladi na način da se dostupnost znakova koji u sebi sadrže broj 0 (nula), za sve kategorije sufiksa (jednoslovni, dvoslovni i troslovni), omogući svim radio-amaterima, klubovima i udruženjima klubova, a da tabela troslovnih znakova služi samo kao preporuka za fiksne stanice (repetitori, digipiteri, radio-farovi i sl).

10. Član 14. (PREDLOG DODATNE TAČKE)

„Izuzetno, za privremenu upotrebu, dio pozivnog znaka može imati više brojeva, odnosno slova.“

Kako je tačkom 3. ovog člana definisano da se promjenjivi dio pozivnog znaka sastoji od jedne cifre i jednog dva ili tri slova kao sufiksa, te kako gore predložena tačka nije uvrštena u predlog novog Pravilnika (a bila je sastavni dio svih prethodnih Pravilnika), time se praktično gubi mogućnost izdavanja specijalnih pozivnih znakova koji u sebi sadrže više cifara ili više slova u sufiksu kao npr.: 4O16HST, 4O10A, 4O18WRTC itd... – nestandardni pozivni znaci.

Napominjemo da su ovakvi specijalni nestandardni znaci veoma česti u radio-amaterskoj praksi i služe za obilježavanje nekih posebnih događaja i jubileja, ili služe za potrebe radio-amatera, Klubova i udruženja u međunarodnim takmičenjima i manifestacijama čiji je uslov upravo korišćenje nestandardnog pozivnog znaka sa unaprijed određenim sufiksom – jedna od takvih manifestacija je i IARU YOTA program koji se održava svake godine u decembru čiji učesnici koriste pozivne znake sa YOTA sufiksom – npr. 4O18YOTA.

Takođe, upućujemo vas na to da je u prethodnom periodu bilo više slučajeva izdavanja ovakvih pozivnih znakova koji su bili namijenjeni upravo u pomenutim slučajevima, za promociju posebnih događaja, državnih jubileja ili takmičenja.

Smatramo neophodnim da se ova predložena tačka obavezno uvrsti u Član 14 jer bi u suprotnom novim Pravilnikom radio-amateri u Crnoj Gori izgubili mogućnost učešća u velikom broju međunarodnih događaja obzirom da ne bi mogli ispoštovati njihove propozicije.

11. Član 15. Tačka 2.

„Agencija, u postupku dodjele pozivnog znaka, može od Saveza zatražiti mišljenje u vezi sa predloženim pozivnim znakom.“

Smatramo da Savez nije u mogućnosti da daje mišljenja koja se odnose na pozivne znake tražene za učešće u manifestacijama koje se odvijaju pod pokroviteljstvom Međunarodne radio-amaterske unije (IARU) sa razloga što Savez nije član IARU-a.

Ovu tačku je potrebno uskladiti kako bi Agencija za pozivne znake tražene u svrhu učešća na IARU manifestacijama mogla tražiti mišljenje od MARP-a kao jedine organizacije koja takvo učešće može odobriti nekom radio-amateru pojedincu, Klubu ili udruženju u Crnoj Gori, i bez čije saglasnosti nije moguće učestvovati u takvim manifestacijama koje organizuje IARU.

12. Član 15. Tačka 3.

„Radioamateru se može dodjeliti samo jedan pozivni znak.“

Iako radio-amater može imati samo jedan osnovni pozivni znak, ne smije se sprečavati mogućnost da se za potrebe neke manifestacije, promocije ili takmičenja može na privremeno korišćenje, do godinu dana, dodijeliti i bilo koji drugi pozivni znak ukoliko je tako nešto opravdano.

Osim prethodno navedenog primjera, kada je u pitanju specijalni takmičarski, postoje i druge situacije u kojima treba ostaviti mogućnost da radio-amater može dobiti dodatni specijalni znak na privremeno korišćenje. Jedna od čestih situacija u kojima radio-amateri traže dodatni pozivni znak, na privremeno korišćenje, je npr. proslava 50og rođendana, nekog drugog jubileja ili promocija neke od mnogobrojnih manifestacije u kojoj on kao pojedinac može učestvovati (WRTC, WWFF, SOTA, IOTA i sl.).

Napominjemo da do sada nije postojalo ovakvo ograničenje u Pravilniku, te da se nije pokazalo kao štetno na bilo koji način.

Na osnovu gore navedenih stavova smatramo da ovu tačku treba izmjeniti i predlažemo da ona glasi:

„Radioamateru se može dodjeliti samo jedan osnovni pozivni znak u trajanju dožem od godinu dana.“

13. Član 15. Tačka 7.

„Pozivni znaci sa cifrom 0 i sljedećom kombinacijom slova engleskog alfabeta u sufiksu: AN, BA, BD, BR, BP, CT, DG, GS, HN, KL, KO, MK, NK, PG, PL, PT, PV, PZ, RO, SN, TV, TZ, UL, ZB se mogu dodjeliti samo za potrebe opština u slučaju opasnosti, hitnih i vanrednih situacija i to na period dok takva situacija traje.“

Iako podržavamo inicijativu afirmacije učešća radio-amatera u kriznim situacijama u smislu iskorišćenja telekomunikacionih resursa radio-amatera, upućujemo vas na međunarodnu praksu kao i IARU preporuke date u referentnom dokumentu „**IARU Emergency Telecommunication Guide**“ prema kojem radio-amater u svim vrstama komunikacija UVIJEK koristi sopstveni pozivni znak za identifikaciju, što se odnosi i na krizne situacije.

U praksi, radio-amateri su prepoznati kao „specijalističke jedinice“ koje dobrovoljno vrše aktivnosti zaštite i spašavanja (Član 64 Zakona o zaštiti i spašavanju Crne Gore – „Službeni list Crne Gore“ broj 054/16) i dužni su da učestvuju u zaštiti i spašavanju u vanrednim stanjima na poziv Ministarstva.

Kada radio-amatersku infrastrukturu i frekvencije, tokom krizne situacije, koriste druga lica, službe ili organizacije koje nisu radio-amateri, a na osnovu odluke nadležnog Ministarstva ili na osnovu saradnje radio-amatera i zvaničnih službi zaštite i spašavanja, takvi korisnici u komunikaciji koriste svoja „taktička imena“ koja označavaju njihovu lokaciju ili funkciju u

razrješenju krizne situacije, dok radio-amateri i dalje koriste svoje pozivne znake, ukoliko drukčije nije dogovoreno.

Takođe, ovom tačkom nije precizno definisano kojoj organizaciji ili pojedincu bi se ovakvi znaci izdavali obzirom da nema zakonskog osnova da se Odobrenje za korišćenje radio-amaterskih frekvencija izdaje bilo kojem licu ili organizaciji koja nema odgovarajuće preduslove za izdavanje takvog Odobrenja.

Iako se ne protivimo da ovako nešto bude sastavni dio Pravilnika, nismo mogli naći bilo koji sličan slučaj kako u okruženju tako ni u bilo gdje drugdje da se bilo kakva slična odredba nalazi u regulatornom aktu za radio-amatere.

14. Član 15. (PREDLOG DODATNE TAČKE)

„Pozivni znak sa cifrom 0 i sufiksom HQ može se dodijeliti samo udruženju koje je IARU članica u Crnoj Gori, a za potrebe promocije i učešća u međunarodnom takmičenju IARU HF World Championship“.

Specijalni znak sufiksa 0 HQ je posebnog karaktera kojeg po međunarodnoj praksi obično nosi IARU članica neke države i koristi ga u sklopu IARU HF World Championship takmičenja koje se održava svake godine tokom drugog vikenda mjeseca Jula u periodu od 24 časa.

Prema propozicijama takmičenja (<http://www.iaru.org/contests.html>), specijalne HQ (Headquarter) stanice predstavljaju IARU članice i posebno se boduju za sve druge takmičare, a ujedno, unutar svake zemlje imaju za cilj da pod tim pozivnim znakom, istovremeno i sinhronizovano, aktiviraju što veći broj domaćih radio-amatera, paralelno, na svim dostupnim radio-amaterskim frekventnim opsezima kratkih talasa.

Kako je od 2016. godine MARP-u kao IARU članici u Crnoj Gori bilo osporeno izdavanje pozivnog znaka **40 0 HQ** za potrebe ovog takmičenja, smatramo da izdavanje takvog znaka treba biti jasno definisano novim Pravilnikom te da on može pripasti isključivo IARU članici u Crnoj Gori za potrebe ovog takmičenja.

Takođe, upućujemo vas na praksu iz okruženja, pa tako sledeći pozivni znaci označavaju HQ stanice IARU članica:

9A0HQ	Hrvatska	https://www.qrz.com/db/9A0HQ
YU0HQ i YT0HQ	Srbija	https://www.qrz.com/db/YT0HQ
S50HQ	Slovenija	https://www.qrz.com/db/S50HQ
I10HQ	Italija	https://www.qrz.com/db/I10HQ
SX0HQ	Grčka	https://www.qrz.com/db/SX0HQ
YR0HQ	Rumunija	https://www.qrz.com/db/YR0HQ

Takođe, uvidom u globalnu bazu pozivnih znakova QRZ.COM može se ustanoviti da je pozivni znak **40 0 HQ** u periodu 2000-2001 bio korišten od strane IARU članice Srbije koja je u tom periodu bila nosilac 40 prefiksa - <https://www.qrz.com/db/400HQ>

15. Član 15. (PREDLOG DODATNE TAČKE)

„Osim u posebnim slučajevima, Agencija će na zahtjev radio-amatera bez prebivališta u Crnoj Gori, izdati pozivni znak sa najmanje dva slova engleskog alfabeta u promjenjivom djelu znaka (sufiksu).“

Imajući u vidu relativno mali broj pozivnih znakova sa jednom slovom u promjenjivom djelu znaka (sufiksu), smatramo da stranim radio-amaterima treba ograničiti mogućnost dodijele ovakvih znakova i ograničiti ih na upotrebu dvoslovnih i troslovnih pozivnih znakova, osim u posebnim slučajevima kada se radi o takmičenjima ili nekoj posebnoj promociji koja je obično privremenog karaktera, kakvi slučajevi su već primjenjivani u Crnoj Gori u prethodnom periodu. Kako je broj ovakvih znakova ograničen na ukupan broj od 9 x 26, smatramo da se

radi o suviše ograničenom resursu koji može biti ugrožen slobodnom dodjelom takvih znakova stranim radio-amaterima koji obično svoje aktivnosti sprovode u kraćem vremenskom periodu.

Ipak, treba ostaviti mogućnost izdavanja jednoslovnih pozivnih znakova strancima za posebne slučajeve kada se radi o takmičenjima ili promociji, pa je stoga treba je ograničiti na kraći vremenski period korišćenja i bez ograničenja naknadne dodijele tako korištenih znakova drugim radio-amaterima koji su stekli odgovarajući uslov.

16. Član 17. Tačka 2.

„Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji na području Crne Gore upotrebljava radioamatersku stanicu mora koristiti pozivni znak u skladu s odredbama CEPT-a (HAREC), tako da na početku svog pozivnog znaka dodaje znak "4O/" za telegrafiju, odnosno riječi "4O stroke" za telefoniju, pri čemu njegov osnovni pozivni znak mora biti u skladu sa Aneksom 2 i Aneksom 4 Preporuke T/R 31-01 CEPT-a.“

Ozačeni deo teksta navedene tačke treba ukloniti jer se on odnosi na nosioce CEPT dozvole u drugim zemljama i sadrži tabelu prefiksa tih zemalja, dok za nosioce CEPT dozvole koji posjećuju Crnu Goru uvijek važi pravilo korišćenja „4O/“ predznaka, što je naznačeno u Aneksu 2 ove CEPT preporuke.

Konkretno, Aneks 4 se odnosi na nosioce CEPT dozvole koji posjećuju zemlju koja nije članica CEPT-a ali primjenjuje CEPT preporuke, i u tom aneksu su navedeni predznaci koji se koriste kada nosioc CEPT dozvole posjećuje te zemlje.

Ukoliko se u ovoj tački želi pozvati na CEPT preporuku, onda je to ANNEX 1, tačka 2.2 CEPT preporuka T/R 61-01 i ECC/REC/(05)06 koje definiše primjenu pozivnih znakova tokom boravka u stranoj zemlji.

17. Član 18. Tačka 2.

„Radio-amateri mogu prenositi poruke putem interneta drugim radio-amaterima, isključivo uz pomoć posebnih radio-amaterskih kodova.“

Predlažemo brisanje ove tačke predloga Pravilnika obzirom da prenos poruka putem interneta, bez obzira da li se radi o licima koji su radio-amateri ili ne, ne može biti regulisano Pravilnikom o radio-amaterskim komunikacijama jer se za takvu vrstu komunikacije ne koriste radio frekvencije namijenjene radio-amaterskoj službi.

18. Član 22. Tačka 3.

„Prilikom postavljanja radio-amaterske stanice u naseljenom području, potrebno je uz Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, dostaviti i procjenu uticaja elektromagnetnog zračenja na životnu sredinu, sa proračunom oblika i dimenzija zone nedozvoljenog zračenja za postojeće i novoprojektovano stanje u skladu sa važećom regulativom.“

Predlažemo brisanje ove tačke predloga Pravilnika obzirom da bi se njegovim uvođenjem stvorili dodatni, prije svega finansijski nameti gotovo svim radio-amaterima u Crnoj Gori.

Smatramo da ne postoji opravdanost za izradu ovakve dokumentacije kada je u pitanju radio-amaterska služba obzirom da se radi o jasno definisanim frekventnim opsezima i maksimalno dozvoljenim snagama koje dokazano nemaju štetan uticaj na životnu sredinu.

Imajući u vidu da su članom 23. i 24. predloga Pravilnika već definisani tehnički zahtjevi i dozvoljena odstupanja sporednih emisija, antenskih vodova i sl., ne postoji utemeljenje u nametanju izrade pomenute dokumentacije koja bi samo prouzrokovala dodatne finansijske namete kako postojećim tako i budućim radio-amaterima.

Takođe, u praksi nam nije poznato da je neki nacionalni regulator do sada uslovljavao radio-amatere izradom ovakve dokumentacije, a ukoliko takav slučaj i postoji, uvjereni smo da se on u praksi ne primjenjuje jer se kosi sa osnovnim načelima i principima na kojim su zasnovane komunikacije radio-amatera u svijetu, a to je prije svega da su takve frekvencije dostupne bez naknade, što je i potvrđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list Crne Gore“ broj 40/13).

Smatramo da u ovom momentu nije moguće implementirati ovako nešto u postojeću regulativu prema kojoj radio-amater dobija Odobrenje za korišćenje radio-amaterskih frekvencija, ali ne i posebnu dozvolu za postavljanje radio-amaterske stanice.

Imajući u vidu sve navedene činjenice, smatramo neprihvatljivim da ova tačka bude sastavni dio novog Pravilnika.

19. Član 26. Tačke 3 i 4.

„Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za A klasu izda Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.“

„Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za N klasu izda Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.“

Kao što smo već ranije obrazložili u primjedbama na član 10. predloga Pravilnika, CEPT administracija u Crnoj Gori je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, te u skladu sa odgovarajućim CEPT preporukama jedino ona može vršiti izdavanje pomenutih sertifikata.

Predlažemo da se tačke 3 i 4 integrišu u tačke 1 i 2 ovog člana odnosno da Agencija izvrši izdavanje ovih sertifikata kao CEPT administracija Crne Gore i nacionalni regulator za telekomunikacije. <https://www.cept.org/cept/cept-administrations-websites>

20. DODATAK 1 (Obavezni dio ispitnog programa)

*„Obavezni dio ispitnog programa za A klasu je usaglašen sa CEPT preporukom T/R 61-02, obavezni dio ispitnog programa za N klasu sa ERC REPORT 32, a obavezni dio ispitnog programa za E klasu sa **ERC REPORT 89**.“*

Ispravna oznaka CEPT dokumenta koji se odnosi na klasu E je „**ECC REPORT 89**“ pa smatramo da treba izvršiti korekciju predloga Pravilnika i ispraviti ovu grešku na svim mjestima gdje se ovaj dokument pogrešno naziva imenom „ERC REPORT 89“.

21. DODATAK 1 (A klasa)

„2.7. Disipacija toplote“

Sugerišemo da ovaj uslov nije sadržan u CEPT preporuci T/R 61-02 pa smatramo da treba biti izbrisan iz sadržaja obaveznog dijela ispitnog programa za A klasu koji se nalazi u sklopu:

a) TEHNIČKI SADRŽAJ i podgrupi 2. KOMPONENTE

22. DODATAK 4 (HAREC)

Pozivajući se na ANNEX 5 (strana 10) CEPT preporuke T/R 61-02, HAREC ispitni sertifikat ne bi trebao sadržati lični identifikacioni broj i adresu nosioca sertifikata jer takvi podaci nisu obavezni. HAREC ispitni sertifikat je dokument koji važi doživotno, a identifikacioni broj građana (JMBG) kao i adresa stanovanja se može promijeniti u nekom narednom periodu:

Primjer 1: Hrvatska je prije ulaska u EU, JMBG zamijenila uvođenjem OIB broja

Primjer 2: Promjena adrese stanovanja nosioca sertifikata

U slučaju gore navedenih situacija HAREC sertifikat izdat na predloženom obrascu iz Dodatka 4 bi se smatrao nevažećim.

CEPT preporukom i primjerom datim u ANNEX 5 predloženo je da HAREC ispitni sertifikat sadrži adresu i kontakt telefon CEPT administracije koja izdaje HAREC sertifikat kako bi se mogla provjeriti njegova autentičnost, te stoga smatramo da Agencija treba ovu preporuku implementirati u izgled svog HAREC sertifikata i navesti svoju adresu i kontakt podatke.

Ista CEPT preporuka predviđa da HAREC sertifikat mora sadržati datum i mjesto izdavanja što u sadašnjem predlogu nije predviđeno te sugerišemo da takav podatak bude jasno naznačen. U prilogu ovog dokumenta dostavljamo vam primjer izgleda HAREC sertifikata izdatog u Holandiji koji se može uzeti kao referentni primjer izgleda HAREC sertifikata izdatog od strane jedne CEPT administracije u EU.

Takođe, sugerišemo da predloženi izgled HAREC sertifikata u estetskom smislu nije pregledan jer je tekst na više jezika spojen u jedan paragraf te ga samim tim smatramo nedostojnim jednog dokumenta koji treba da reprezentuje najviši radio-amaterski sertifikat Crne Gore. Predlažemo da još jednom razmotrite predlog izgleda HAREC sertifikata koji je MARP dostavio Agenciji, koji je u potpunosti usklađen sa preporukama CEPT-a i koji vam dostavljamo u prilogu.

23. DODATAK 5 (CEPT EXAMINATION CERTIFICATE)

Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke ERC REPORT 32, ispitni sertifikat ne bi trebao sadržati lični identifikacioni broj i adresu nosioca sertifikata iz istih razloga koji su navedeni u prethodnoj primjedbi.

U ovom, kao i u prethodnom slučaju, stoje iste ostale primjedbe vezane za kontakt podatke CEPT administracije, odnosno Agencije, kao i datum i mjesto izdavanja koji moraju biti naznačene na sertifikatu bez kojih bi se on mogao smatrati nevažećim.

Takođe, prema CEPT klasifikaciji ova vrsta sertifikata ima naziv „Amateur Radio Novice Examination Certificate“ (Početnički radioamaterski ispitni sertifikat) a njegovo izdavanje je regulisano CEPT preporukom ERC Report 32 na strani br. 3.

24. DODATAK 6 (CEPT RADIOAMATERSKA DOZVOLA – KLASA A)

Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke T/R 61-01, CEPT dozvola na datom obrascu ne bi trebala sadržati lični identifikacioni broj nosioca dozvole već samo njegovo puno ime, adresu, pozivni znak i period važenja.

25. DODATAK 7 (CEPT RADIOAMATERSKA DOZVOLA – KLASA N)

Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke ECC/REC/(05)06, sugerišemo da ova vrsta dozvole treba da ima naziv „**CEPT Novice Radio Amateur Licence**“ odnosno CEPT Početnička radio-amaterska dozvola.

U tački 1 ovog ANNEX-a jasno je navedeno pod **i)** da dokument izdat u skladu sa ovom preporukom mora imati naziv „CEPT Novice Radio Amateur Licence“.

Na osnovu svih CEPT preporuka koje se tiču radio-amaterskih sertifikata i dozvola (licenci), napravljena je jasna podjela na:

-	<i>CEPT RADIO AMATEUR LICENCE</i>	T/R 61-01
-	<i>CEPT NOVICE RADIO AMATEUR LICENCE</i>	ECC/REC/(05)06
-	<i>ENTRY LEVEL RADIO AMATERU LICENCE</i>	ECC Report 89

pa stoga smatramo da bi predloženi obrasci morali biti usklađeni sa jasno navedenim nazivima koji su dati u tim CEPT preporukama, kao i ostatak teksta Pravilnika gdje se pominju sertifikati i CEPT dozvole.

OSTALI PREDLOZI I KOMENTARI

1. Član 3 (sve tačke)

Podržavamo predlog prema kome će Agencija imati određenu vrstu nadzora i regulacije djelovanja Saveza kako bi se obezbjedilo da on zastupa zajedničke interese svih radio-amatera u Crnoj Gori i na taj način ujedno omogući i da svi radio-amateri budu zastupljeni u njemu. Imajući u vidu da tačkom 2 ovog člana, Agencija mora dati saglasnost na Statut Saveza, a u cilju da se omogući da u radu Saveza mogu učestvovati i oni radio-amateri i Klubovi koji su članovi MARP-a, želimo vam skrenuti pažnju na neke od članova važećeg Statuta na koje bi trebalo obratiti pažnju, a pogotovo na one članove sadašnjeg Statuta koji isključuju mogućnost da bilo koji pojedinac ili organizacija koja je član MARP-a može na bilo koji način učestvovati u radu Saveza:

1. U sadašnjem Statutu stoji da je Savez član Međunarodne radio-amaterske unije (IARU) što nije tačno te tako nešto mora biti uklonjeno iz njega.
2. Sadašnjim Statutom, pridružena članica Saveza može biti bilo koje pravno lice u Crnoj Gori iako nije u pitanju radio-amaterska organizacija i takvoj organizaciji se daje pravo glasa u Skupštini što otvara mogućnost zloupotrebe.
3. Od redovnih članica (Klubova i pojedinaca) se Statutom traži pismena saglasnost da ih Savez može zastupati u međunarodnim radio-amaterskim organizacijama – na ovaj način se isključuje mogućnost da bilo koja članica ili pojedinac MARP-a, pa i sam MARP, bude član Saveza.
4. Sadašnjim Statutom nije definisan period na koji se bira Predsjednik Skupštine kao ni kada mu ističe mandat pa je na taj način omogućeno da tu funkciju u neograničenom trajanju i dalje vrši ista osoba koja se na toj funkciji nalazi još od 2008. godine.

2. Usklađenost sa CEPT preporukama

U CEPT preporukama T/R 61-01 i T/R 61-02 trenutno stoji da su crnogorske klase **A** i **N** ekvivalentne odnosno usaglašene sa HAREC ispitnim programom međutim to nije tačno obzirom da je samo ispitni program A klase usaglašen sa HAREC ispitnim programom, dok je ispitni program N klase usaglašen sa ERC Report 32 i kao takav se smatra CEPT Novice dozvolom i trebao bi da bude naveden u ECC/REC/(05)06.

Takođe, zbog ovog propusta, u dokumentu ECC/REC/(05)06 koji se tiče CEPT Novice dozvola nije navedeno da crnogorska klasa N zapravo pripada ovoj kategoriji dozvole što bi moralo biti usaglašeno pa je potrebno da Agencija obavijestiti odgovarajuće institucije CEPT-a kako bi se izvršilo usklađivanje.

3. Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi

- a) Potrebno je uskladiti „Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi“ (0505-5430/6 od 11.04.2012) sa „Planom namjene radio-frekvencijskog spektra“ iz 2017.godine („Službeni list Crne Gore“ broj 32/17) prema kojem su dodati opsezi 472-479kHz i 5351.5-5366.5kHz namijenjeni radio-amaterskoj službi.
- b) Treba razmotriti mogućnost da dokument „Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi“ bude sastavni dio Pravilnika – kao Dodatak – kako bi na taj način omogućili lakši uvid u frekvencijske opsege i ovlašćenja koja radio-amater stiče posjedovanjem određene radio-amaterske klase.

ZAKLJUČAK

Sagledavajući predlog novog Pravilnika u cjelini, uz uvažavanje gore navedenih primjedbi i sugestija datih od strane Radne grupe MARP-a, smatramo da je napravljen značajan iskorak u unapređenju regulative koja se odnosi na radio-amaterske komunikacije, posebno kada je u pitanju izdavanje ispitnih sertifikata u skladu sa CEPT preporukama.

U potpunosti podržavamo stanovište Agencije prema kojem Savez radio-amatera Crne Gore treba uvijek da zastupa interese svih radio-amatera, što je ujedno i u skladu sa inicijativom MARP-a koja je pokrenuta kako pred Međunarodnom radio-amaterskom unijom (IARU), tako i pred samom Agencijom, posebno imajući u vidu da su upravo konstituenti Saveza neke od organizacija članica MARP-a.

Posebnu pažnju pridodajemo predlogu prema kome će Agencija vršiti dodjelu pozivnih znakova bez obaveznog predloga/mišljenja bilo koje organizacije, što će značajno ubrzati proceduru izdavanja odgovarajućih Odobrenja. Takođe, omogućavanje da radio-amateri klase N imaju dostupne pozivne znake sa dvoslovnim sufiksom smatramo jednim od najvećih iskoraka, kao i generalna dostupnost pozivnih znakova koji u sebi sadrže početni broj 0 (nula) za potrebe Klubova, udruženja i radio-amatera pojedinaca ili obilježavanje manifestacija i učešće u takmičenjima kako je sugerisano ovim dokumentom.

Međutim, predložena rješenja koja mogu imati značajan negativan uticaj na dalji razvoj radioamaterskog pokreta u najvećoj mjeri se svode na uslovljavanje broja članova i klase A za dobijanje klupskih pozivnih znakova, sprječavanje djelovanja radio-amatera u više klubova istovremeno, i uslovljavanje izdavanja Odobrenja dostavljanjem dokumentacije koja se tiče procjene uticaja elektromagnetnog zračenja na životnu sredinu, sa proračunom oblika i dimenzija zone nedozvoljenog zračenja. Takođe, negativan uticaj može imati i predlog da se unaprijed izvrši dodjela 26 jednoslovnih pozivnih znakova sa brojem 0 (nula) Savezu radio-amatera Crne Gore, iako je u pitanju najviši nacionalni resurs radio-amatera koji bi trebao biti svima dostupan. Uz pažljivo sagledavanje primjedbi na ove predloge, te njihovo usaglašavanje ili brisanje iz konačne verzije, smatramo da bi takav krajnji tekst Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama mogao biti prihvatljiv za veliku većinu crnogorskih radio-amatera.

U cilju donošenja što boljeg rješenja, predlažemo da Agencija u narednom periodu, a prije donošenja novog Pravilnika, organizuje poseban radni sastanak na kome bi prisustvovali predstavnici MARP-a i Saveza, sa ciljem da se još jednom sagledaju svi potencijalni nedostaci, te da se zajednički dođe do konačnog teksta Pravilnika koji bi u što većoj mjeri bio prihvatljiv za ove dvije organizacije, a samim time i za sve one radio-amatere i Klubove koje ove organizacije predstavljaju.

U nadi da će naši predlozi biti uvaženi i time dat doprinos Agencije u daljem razvoju radioamaterskog pokreta u Crnoj Gori, koristimo priliku za srdačan pozdrav,

Predsjednik MARP-a
Tomašević Marko, 4O9TTT

M.P. _____